

Projekt POIS.05.03.00-00-186/09 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”.  
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu

## Protokół

2012-10-25, Wrocław, opracowanie projektu Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000  
PLH020069 Las Pilczycki, II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy

Dnia 25 października 2012 r. w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu odbyło się II spotkanie zorganizowane przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu (RDOŚ) dla obszaru Natura 2000 PLH020069 Las Pilczycki. Celem spotkania było praca nad przygotowaniem projektu Planu, który będzie zawierał wypracowane wspólnie zapisy dotyczące zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony zweryfikowanych na podstawie wizji terenowych i istniejących danych o obszarze, wskazania zidentyfikowanych zagrożeń oraz celów działań ochronnych ich dotyczących – z uwzględnieniem uzasadnionych i możliwych do uwzględnienia potrzeb Stron Zainteresowanych. Spotkanie przebiegło według założonego harmonogramu, przedstawionego na początku spotkania jego uczestnikom, a jego istotne elementy zaprotokołowano poniżej.

Przybyłych na spotkanie przywitał Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu i Ochrony Przyrody **Pan Wojciech Mazur** - w imieniu **Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych we Wrocławiu oraz jego zastępcy** (gospodarzy miejsca spotkania).

Następnie **Pan Andrzej Ruszewicz – Planista Regionalny**, omówił cel i założenia spotkania oraz przypomniał tematy poruszone podczas I spotkania Zespołu, przypominając rolę Zespołów Współpracy Lokalnej w tworzeniu dokumentu, a także założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”. Wszyscy uczestnicy spotkania przedstawili się i poinformowali kogo reprezentują.

**Pani Katarzyna Łapińska – jako koordynator** tworzenia projektu Planu – przypomniała o ustaleniach dotyczących granicy obszaru, prezentując miejsca zmiany przebiegu granicy. Uczestnicy spotkania nie wnieśli uwag do zaproponowanych zmian.





Następnie Pani **Katarzyna Łapińska** oraz Pan **Rafał Klodek** - koordynatorzy tworzenia projektu Planu w formie prezentacji przedstawili kwestie dotyczące - zweryfikowanej podczas badań terenowych i analizy dostępnych materiałów - wiedzy na temat przedmiotów ochrony obszaru, tj. stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków zwierząt, zagrożeń ich dotyczących, celów ochrony i proponowanych działań ochronnych. Najważniejsze wnioski wynikające z weryfikacji terenowej są następujące:

- W odniesieniu do siedlisk łąkowych dodatkowe badania terenowe eksperta potwierdziły, że z przedmiotów ochrony obszaru należy usunąć 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe Molinion (nie potwierdzono ich występowania w obszarze), a listę należy uzupełnić o nowe siedlisko **6440 łąki selernicowe *Cnidion dubii*** (płat tego siedliska został zinwentaryzowany na powierzchni, która podawana była wcześniej jako siedlisko 6510 ekstensywnie użytkowanych łąk świeżych). Z uwagi iż płat tego siedliska jest silnie zdegradowany i opanowany przez gatunki ekspansywne, wskazano konieczność prowadzenia działań ochronnych polegających na usunięciu zakrzaczeń i podrostów drzew z powierzchni łąkowej oraz na corocznym koszeniu łąki. Nie potwierdzono natomiast występowania siedliska **6510 ekstensywnie użytkowanych łąk świeżych** w obszarze. Płaty siedliska zostały zdegradowane prawdopodobnie w wyniku powodzi (wysoki stan wód na rzece Odrze latem 2010 roku). Doszło do naniesienia żyznych namulów i zniszczenia darni łąk.
- Nie potwierdzono występowania siedliska **3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników**. Z uwagi na jego charakterystykę oraz stan potencjalnego miejsca jego występowania, tj. zanieczyszczoną rzekę Ślęza – nie ma perspektywy na jego występowanie w obszarze.
- Nie potwierdzono również występowania siedliska **6430 ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne** w obszarze - do weryfikacji w trakcie obowiązywania PZO.
- Kompleks leśny w obszarze stanowi mozaikę siedlisk **9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny** oraz **91F0 łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe**.
  - siedlisko **9170** zachowane jest w stanie właściwym FV, jedna miejscami runo zubożałe z uwagi na inwazję gatunków (np. niecierpek drobnokwiatowy) oraz zaśmiecenie na obrzeżach lasu i w sąsiedztwie ogródków działkowych. Z uwagi na ww. wskazane zagrożenia wskazano działania ochronne polegające na uporządkowaniu zaśmieconych płatów siedliska i przeciwdziałaniu ponownemu zaśmiecaniu oraz poprawę struktury siedliska przez Nadleśnictwo Miękinia oraz PZD Zarząd Okręgu we Wrocławiu i organ sprawujący nadzór nad obszarem.
  - siedlisko **91F0** zachowane w stanie niewłaściwym U1, bowiem powierzchnia siedliska została zmniejszona i podzielona na dwa płaty estakadą Autostradowej Obwodnicy Wrocławia. Łęg ma doskonale wykształcony II piętrowy zwarty drzewostan z dominacją dojrzałych jesionów wyniosłych w towarzystwie starych dębów szypułkowych, a w runie cenne są łąny śnieżyczki przebiśnieg. Jako cele działań ochronnych określono przeciwdziałanie inwazji i zmniejszenie udziału gatunków inwazyjnych i synantropijnych w runie (AOW) oraz uporządkowanie zaśmieconych płatów siedliska.
- Siedlisko **91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe** obecnie jest mocno zdegenerowane, na drzewach (wierzbach i topolach) pasożytuje jemioła, a runo miejscowo porasta inwazyjny rdestowiec. Ponadto drzewa ścinane są przez bobry.





- Działania ochronne to usuwanie gatunków inwazyjnych- usuwanie kęp rdestowców – przez RZGW Wrocław i organ sprawujący nadzór nad obszarem.
- W stosunku do gatunków motyli stanowiących przedmioty ochrony oceniono, że:
    - **1052 przeplatka maturna** stanowi ważny i liczny przedmiot ochrony obszaru, związany z typem lasu występującym w obszarze. Siedliska tego gatunku są w doskonałym stanie zachowania (FV). Z uwagi na charakter Lasu Pilczyckiego gatunek pomimo, iż preferuje obrzeża lub śródleśne łąki, może być spotykany na terenie całego obszaru (bardzo liczne występowanie jesiona). Jako działanie ochronne zaproponowano wprowadzenie zakrzaczeń pod estakadę w celu utrzymania ciągłości siedliska,
    - Badania terenowe wykazały występowanie rośliny żywicielskiej motyla **1059 modraszka telejusa**, tj. krwiściągą lekarskiego w obrębie siedliska 6440- łąki selernicowe i na stanowisku w sąsiedztwie ww. siedliska (łąka prywatna). Stan zachowania siedliska oceniono jako zły – wobec czego zalecono usunięcie zakrzaczeń i gatunków obcych z powierzchni łąkowej oraz przywrócenie corocznego użytkowania kośnego, bez nawożenia, z zebraniem siana,
    - W trakcie badań terenowych nie potwierdzono występowania gatunku **1070 czerwńczyka nieparka** - konieczna weryfikacja w trakcie obowiązywania PZO,
    - W trakcie prac terenowych stwierdzono występowanie zarośli tarniny wzdłuż Ślęzy- potencjalne siedlisko **1074 barczatki kataks** - gatunku nie wykazywanego w SDF. Jej występowanie nie zostało potwierdzone w trakcie prac nad PZO. Proponuje się wpisanie do dokumentacji PZO weryfikację terenową w czasie obowiązywania planu.
  - W ocenie autorów ekspertyzy dotycząca populacji 1166 **traszki grzebieniastej Triturus cristatus** i 1188 **kumaka nizinnego Bombina bombina** w obszarze doszło do błędu podczas pierwotnej inwentaryzacji - gatunki mogły pojawić się na terenie obszaru po powodzi. Nie wyklucza się możliwości pojawienia się pojedynczych osobników korzystających z korytarza ekologicznego jaki tworzy Śleza, może to jednak mieć charakter incydentalny, związany z okresowymi powodziami. Nie stwierdzono także obecności siedlisk ww. gatunków. Zaproponowano więc wyłączenie obu gatunków z przedmiotów ochrony i wpisanie do SDF z kategorią D.
  - W trakcie prac nad PZO przeprowadzono badania terenowe pod kątem atrakcyjności obszaru dla **1355 wydry**. Stwierdzono, że w obszar nie charakteryzuje się dostępnością bezpiecznych schronień (ich nory znajdują się głównie w obrębie naturalnie ukształtowanych skarp brzegowych), z możliwością pojawienia się 1-2 osobników wzdłuż Ślęzy. Zaproponowano wyłączenie gatunku z przedmiotów ochrony i wpisanie do SDF z kategorią D.
  - W trakcie prac nad PZO stwierdzono liczne ślady aktywności i żerowania **1337 bobra europejskiego** wzdłuż nadbrzeża Odry, w obrębie zbiorników wodnych (zakoli Odry) zlokalizowanych po lewej stronie rzeki na tarasie zalewowym oraz wzdłuż Ślęzy. Gatunek nie wykazywany w SDF-ie. Z uwagi na liczną i mocną populację bobra na Dolnym Śląsku zaproponowano wpisanie jego do SDF z kategorią D.
  - Wobec nietoperzy stanowiących przedmioty ochrony, tj. **1308 mopka** i **1318 nocka tydkowłosego** jako zagrożenie wskazano drogi i autostrady, natomiast jako działania ochronne - wprowadzenie liniowych nasadzeń rodzimych krzewów i bylin pod estakadą AOW w celu poprawy możliwości migracji gatunków i utrzymania ciągłości ich populacji, a także badanie aktywności gatunku w miesiącach IV-VIII jako uzupełnienie stanu wiedzy o gatunkach







- Autorzy wykonanej ekspertyzy stanu zachowania oraz liczebności populacji **1084 pachnicy dębowej** i **1088 kozioroga dębosza** stwierdzili 15 miejsc występowania pachnicy i 22 miejsc występowania i kozioroga w obszarze, a ponadto ok. 50 drzew stanowiących potencjalne miejsce rozwoju tych bezkręgowców – zlokalizowanych głównie w części północnej przy Odrze (pas drzewostanów szerokości około 300 metrów od rzeki) oraz jako pojedyncze rozproszone drzewa (głównie dęby) rosnące po obu stronach rzeki Ślęzy. Najważniejsze zagrożenia to rozdzielanie szerokim bezdrzewnym pasem estakady AOW bytującej tutaj wcześniej populacji, jak również oświetlenie autostrady oraz ewentualna intensyfikacja gospodarki leśnej na tym obszarze. Jako działania ochronne wskazano zachowanie stanowisk gatunków i potencjalnych miejsc ich rozwoju, a także obserwację procesów migracyjnych i przepływu osobników oraz obserwację śmiertelności obu gatunków chrząszczy na AOW oraz wpływu oświetlenia tej drogi na imagines kozioroga, jak również ograniczenie pozyskania dziuplastych drzew liściastych z gatunku dąb szypułkowy i lipa drobnolistna o średnicy powyżej 90 cm na wysokości 130 cm nad ziemią.



Następnie w toku dyskusji nad przedstawionymi zagadnieniami dotyczącymi przedmiotów ochrony poruszono następujące kwestie:

- Pani **Joanna Pomorska - Przedstawiciel Studenckiego Koła Entomologów Uniwersytetu Wrocławskiego** zadeklarowała chęć prowadzenia przez Koło działań na rzecz utrzymania siedliska modraszka telejusa poprzez dokonywanie koszenia łąki, co w ich opinii jest szczególnie istotne wobec planowanej realizacji inwestycji polegającej na modernizacji wału przeciwpowodziowego rzeki Ślęzy, którego skarpy z uwagi na liczne występowanie rdestu wężownika stanowią miejsce bytowania i rozrodu ww. gatunku motyla. Ustalono że szczegółowe zasady dotyczące ww. działań będą uzgodnione z właścicielem terenu przy pośrednictwie RDOŚ.



- Pan **Wojciech Mazur** z **Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu** oraz Pan **Waldemar Zaręba** – **Nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia** poinformowali o tym, iż Plan Urządzania Lasu obejmujący Las Pilczycki oczekuje na wydanie przez Ministra Środowiska decyzji akceptującej Plan. Koordynatorzy PZO wskazali, że Plan ten został uzgodniony przez RDOŚ podczas oceny strategicznej, a zapisy gospodarcze dotyczące poszczególnych wydzieleń zostały przeanalizowane pod kątem wpływu na siedliska leśne. Nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia zwrócił uwagę, iż brak wskazań dotyczących większości wydzieleń leśnych nie oznacza całkowitego braku ingerencji w drzewostan lasu, a także na to, że w przypadku zagrożeń dla życia osób poruszających się po ścieżkach i drogach leśnych w obrębie lasu, może zaistnieć konieczność redukcji koron lub wycinki nawet okazałych dębów – mogących stanowić miejsca bytowania próchnojadów. Wobec powyższego zaproponował, aby wskazać, które pojedyncze drzewa lub ich zgrupowania wymagają ochrony. Koordynatorzy PZO zobowiązali się do organizacji odrębnego spotkania z ekspertami entomologami i przedstawicielami Nadleśnictwa w celu wypracowania ww. kompromisu. Przedstawiciel Dyrekcji Lasów wskazał ponadto na możliwość tworzenia sztucznych miejsc rozrodu chrząszczy (specjalnych skrzynek), które mogą zastąpić wycinane drzewa.
- Pani **Małgorzata Klupak** z **Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział we Wrocławiu** przedstawił informację dotyczącą w jakich zakresach zostały zlecone monitoringi przyrodnicze związane z funkcjonowaniem obwodnicy Wrocławia, w tym m.in. oceniające skutki defoliacji lasu, wpływu na bezkręgowce. Wyniki zostaną przekazane do RDOŚ zaraz po ich otrzymaniu przez GDDKiA, a celu uzupełnienia informacji o przedmiotach ochrony obszarów.

Przed zakończeniem spotkania o możliwość zaprezentowania inwestycji planowanej do realizacji w granicach obszaru poprosił Pan **Tomasz Kalinowski** i Pan **Jacek Rusiecki** - **przedstawiciele firmy Aqua Vis**. Po dopuszczeniu do głosu przedstawili on projekt wykonania małej elektrowni wodnej wykorzystującej piętrzenie wód rzeki Odry na śluzie Rędzińskiej. Z uwagi, iż projektowana lokalizacja samej elektrowni to lewe nadbrzeże Odry, realizacja inwestycji wiązała by się z całkowitym zajęciem terenu, wyłączeniem spod gospodarki leśnej oraz wycinką drzewostanu. Po zakończonej prezentacji przedstawiciele Lasów Państwowych wskazali jakie są uwarunkowania prawne dotyczące realizacji tej inwestycji, natomiast przedstawiciele RDOŚ określili procedury środowiskowe. Z uwagi na występowanie siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk priorytetowego gatunku bezkręgowca w miejscu planowanej elektrowni wskazano, iż trudno będzie uzyskać uzgodnienie realizacji tego przedsięwzięcia, jednak o ostateczna decyzja wydana będzie po przeprowadzeniu pełnej procedury oddziaływania na środowisko.

Pan **Andrzej Ruszlewicz** zaproponował, aby planowana w rozestłanym programie spotkania - wizja terenowa w obszarze Natura 2000 w celu ułatwienia zrozumienia problemów jego ochrony, z uwagi na trudne warunki atmosferyczne i koniec sezonu wegetacyjnego i rozrodczego zwierząt, została na przyszły rok. Propozycja została zaakceptowana przez uczestników spotkania.



**INFRASTRUKTURA  
I ŚRODOWISKO**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



GENERAŁNA  
DYREKCJA  
OCHRONY  
ŚRODOWISKA



REGIONALNA  
DYREKCJA  
OCHRONY  
ŚRODOWISKA  
WE WROCŁAWIU

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI FUNDUSZ  
ROZWOJU REGIONALNEGO



Organizatorzy spotkania podziękowali uczestnikom za udział w spotkaniu i owocną dyskusję, a jednocześnie zachęcili do zapoznania się z projektem Planu Zadań Ochronnych, który zostanie poddany ocenie w ramach udziału społeczeństwa.

Spotkanie przebiegło zgodnie z założeniami, a cele wynikające z realizacji tego etapu projektu zostały osiągnięte.